

נעצרים על מפתן הדלת:

חוסר מידתיות פגיעת חוק הסכמים לנשיאת עוברים בזכות להורות ולהליך הוגן והצורך לשנותו

מאת חיים אברהם

הליך פונדקאות מאפשר לפרטים להעמיד צאצאים בעלי מטען גנטי זהה ולהקים משפחה. בישראל הליך זה מוסדר בחוק מזה קרוב לעשרים שנה, ולפיו גבר ואשה שהם בני זוג המעוניינים להתקשר בהסכם פונדקאות נדרשים לעמוד בפני ועדה סטטוטורית לשם אישור ההליך. חוק זה אמנם הביא לקיצה את מצוקתם של זוגות רבים, אך בשל לשונו פניה לועדה אפשרית אך ורק לזוגות הטרוסקסואלים. בכך, נמנעת האפשרות להקמת משפחה מזוגות חד-מיניים ומפרטים המבקשים להיות הורים יחידניים, תוך שלילת זכותם להורות ולהליך הוגן. פגיעה זו עולה כדי אפליה בלתי-מידתית הדורשת תיקון מיידי. כמו כן, פגיעה זו אינה מתיישבת עם מכלול הדין הקיים, המאפשר – ואף מסייע – להקמת תאים משפחתיים "חדשים", כגון זוגות שאינם נשואים, אמהות יחידניות וזוגות נשים. לבסוף, המדינה מפרה את חובתה הפוזיטיבית לסייע לפרטים לממש את זכותם להורות באמצעות פונדקאות; חובה אשר המדינה נטלה על עצמה בחוק זכויות החולה ובחוק ביטוח בריאות ממלכתי. לכן, יש לשנות את החוק הקיים, כך שיתאפשר לפונים – בין אם יחידים, ובין אם זוגות שאינם הטרוסקסואלים – שעניינם ייבחן לעומקו, מבלי חשש למשוא פנים. בנוסף, יש להרחיב את מעגל הזכאים לתרומת ביצית, כך שגם גברים יוכלו להיזקק להליך הפונדקאות מבלי שייכפו עליהם התחייבויות מחוץ לתא המשפחתי שבו הם מעוניינים. לבסוף, יש להבטיח כי בסוף הליך הפונדקאות ההורים המיועדים יירשמו כהורים היילוד, גם אם רק אחד מן הפונים חולק מטען גנטי עמו.

Stopped at the Doorstep:

The Disproportionate Impact of Embryo Carrying Agreements Act on the Right to Family and the Right to due process, and the Need for a Change

By: Haim Abraham

Surrogacy enables individuals to establish a family with identical genetic background. In Israel this procedure is regulated by law for nearly twenty years, and according to this law heterosexual couples who wish to enter into agreement of surrogacy must meet a statutory committee for the authorization of the proceedings. While this law has brought to an end the plight of many couples, because of the pre-conditions set in the law only heterosexual couples may appeal to the committee. Thus, the possibility of starting a family is deprived of same-sex couples and individuals, while disproportionately violating their right to family and right to due process. Furthermore, this disproportionate violation is inconsistent with other existing laws, which allow – and even assist – the establishment of “new” family units, such as unmarried couples, single mothers and lesbian couples. Finally, the State violates its positive obligation to assist individuals exercise their rights through surrogacy; duty which the state undertook via the Patient's Rights Act and the National Health Insurance Act. Therefore, the existing Act must be changed, in order to allow individuals and non-heterosexual couples to appeal for the committee. In addition, the eligibility for egg donation must include men who appeal for surrogacy. Ultimately, once a child is born due to surrogacy, we must ensure that the intended parents shall be registered as the legal parents of the newborn, even if only one of the applicants with genetic disagrees.